

PROJEKT ZDRAVÉ MĚSTO A MÍSTNÍ AGENDA 21

V této kapitole jsou hojně využívány následující zkratky:

PZM	Projekt Zdravé město	SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky
MA21	Místní Agenda 21 (MA 21)	RM	Rada města
MŽP	Ministerstvo životního prostředí České republiky	PS RVUR	Pracovní skupina Rady vlády České republiky pro udržitelný rozvoj
NSZM ČR	Národní síť zdravých měst České republiky	FZM	Fórum Zdravého města
WHO	Světová zdravotnická organizace	MmÚ	Magistrát města Ústí nad Labem
OSN	Organizace spojených národů		

1.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O PZM A MA21

V prosinci roku 2004 Zastupitelstvo města Ústí nad Labem svým usnesením č. 340/04 schválilo vstup statutárního města Ústí nad Labem do asociace Národní síť Zdravých měst ČR (dále jen NSZM ČR), která realizuje myšlenku projektu Zdravé město iniciovaného OSN – WHO prostřednictvím různých správních celků – měst, obcí, mikroregionů, krajů, městských částí.

Zdravá města realizují místní Agendy 21 (MA21). Místní Agenda 21 je mezinárodní program **zavádění principů udržitelného rozvoje na místní úrovni** (města, obce). Cílem MA21 je rozvoj procesů, které příznivě ovlivňují kvalitu života obyvatel města. Členové NSZM ČR se zapojují do postupu strategického rozvoje v souladu s požadavky EU: udržitelným rozvojem a aktivním zapojováním veřejnosti do diskuzí o současných záměrech i o místní či regionální budoucnosti. Postup k vizi „zdravého města“ samozřejmě není pouze záležitostí vedení municipality či úřadu – neobejde se bez každodenní spolupráce s místními odbornými i nevládními partnery (odborné instituce, nevládní organizace, školy, firmy) i s nejširší veřejností. Zdravá města, obce a regiony se promyšleně snaží utvářet město (obec, region) jako kvalitní a příjemné město pro život na základě dohody s obyvateli.

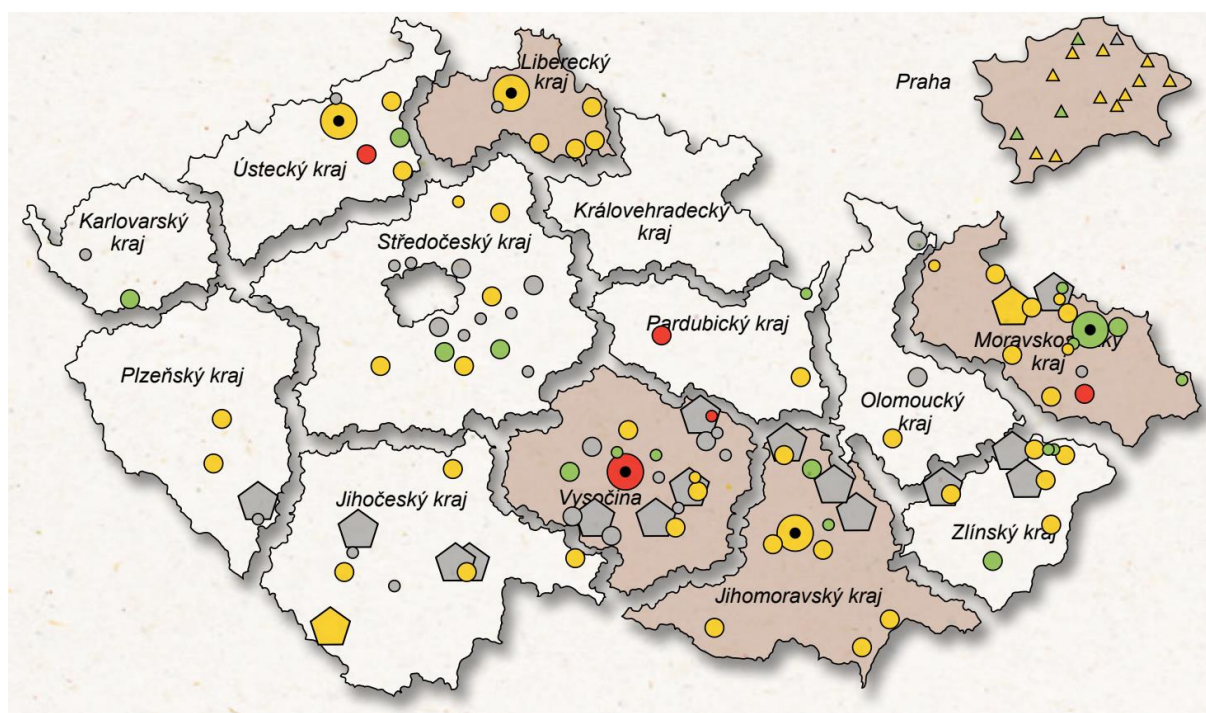
1.2 NÁRODNÍ SÍŤ ZDRAVÝCH MĚST ČR

V roce 1988 iniciovala OSN – WHO mezinárodní Projekt Zdravé město (WHO HealthyCities Project), ke kterému přizvala nejvýznamnější evropské metropole. Za dobu trvání projektu se zapojilo 1300 Zdravých měst, obcí a regionů ve více než 30 evropských zemích. Zdravá města realizují místní Agendy 21, jsou součástí Evropské kampaně udržitelných měst a obcí (Aalborgská charta). Po roce 1989 se myšlenky uvedeného projektu začaly realizovat i v České republice.

V roce 1994 vytvořilo jedenáct aktivních měst asociaci s názvem Národní síť Zdravých měst České republiky (NSZM ČR), která dnes zastřešuje stovky měst, menších obcí, kraje i mikroregiony. NSZM ČR je v současné době jedinou municipální asociací v ČR, která má ve svém statutu systematicky podporovat praktickou realizaci hodnot: **udržitelný rozvoj, zdraví a kvalita života v podmínkách měst, obcí a regionů**. Ve Zdravých městech, obcích a regionech lze najít dobrý příklad toho, co v praxi znamenají pojmy místní Agenda 21 (strategické plánování s uplatněním principů udržitelného rozvoje na místní úrovni, s aktivním zapojováním veřejnosti) i LEHAP (Místní akční plán zdraví a životního prostředí),

a zejména celková „dobrá správa věcí veřejných“ (GoodGovernance). Ačkoliv Zdravé město, obec, region má organizační zázemí úřadu, není pouhou „úřední aktivitou“. Je zejména projektem komunitním – otevírá se prostor pro posilování aktivity a zájmu obyvatel. V souhrnu lze říci, že Zdravá města, obce a regiony se promyšleně snaží utvářet město (obec, region) jako kvalitní a příjemné místo pro život na základě dohody s jeho obyvateli. Nástrojem k realizaci Projektu Zdravé město a místní Agendy 21 (PZM a MA21) ve Zdravých městech, obcích, regionech ČR je **Metodika NSZM ČR**, kterou již 18 let vytváří asociace NSZM ČR. Metodika vznikla a je rozvíjena ve spolupráci s řadou odborných partnerů, např. Univerzitou Karlovou a dalšími vysokými školami, resorty členy Rady vlády pro udržitelný rozvoj a rovněž s regionálními odbornými institucemi. Metodika získala titul „Světový projekt EXPO 2000“. V roce 2001 obdržela NSZM ČR jako čtrnáctá z 30 národních sítí v Evropě certifikát kvality OSN-WHO, kterým WHO akredituje národní síť vůči mezinárodním standardům. V roce 2003 získala NSZM ČR za svoji činnost Cenu ministra životního prostředí. V roce 2006 postoupila do celosvětového finále ceny OSN za prosazování kvality ve veřejné správě (UN Public Service Awards) a získala Cenu Ministerstva vnitra za inovaci v územní veřejné správě za informační systém pro strategické řízení – DataPlán NSZM. NSZM ČR je akreditovanou vzdělávací institucí (akreditace MV ČR).

Obr. 1 Územní rozložení členů NSZM ČR

Zdroj: Národní síť Zdravých měst ČR, 2019

Pozn: Členové NSZM ČR k 1. prosinci 2018: **131 členů**, s regionálním vlivem na 2109 měst a obcí s 5,39 miliony obyvatel (51 % populace ČR). Členy jsou kraje, mikroregiony, MAS, města obce a městské části.

Členství v NSZM ČR je přínosné v těchto směrech:

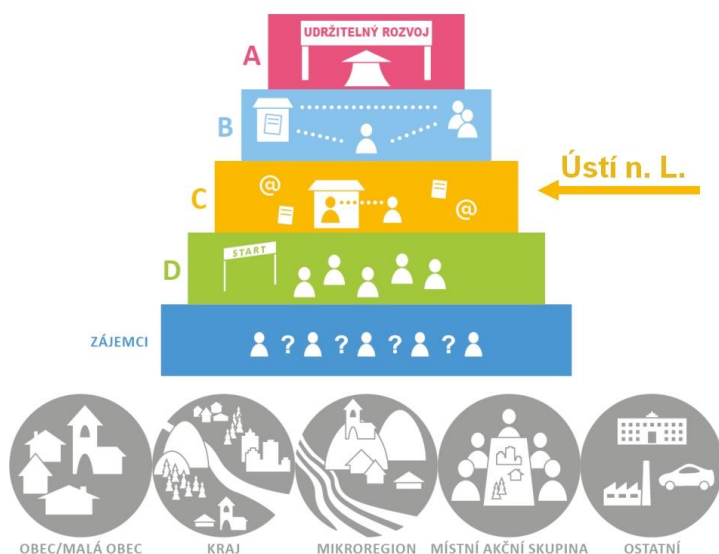
- poskytování služeb pro zvýšení možností finanční podpory v rámci projektu
- spolupráce s organizacemi, institucemi a odbornými partnery v ČR, se kterými se v rámci projektu NSZM ČR dlouhodobě spolupracuje
- zajištění medializace prostřednictvím Zpravodaje NSZM ČR
- mezinárodní propagace příkladů dobré praxe ze členských měst
- zajištění metodické pomoci a facilitace, využití akreditovaných kurzů

- zkvalitnění komunikace s občany i partnery města
- síťová spolupráce, vzájemné konzultace Zdravých měst

1.3 HODNOTÍCÍ ZPRÁVA PZM A MA21 ZA ROK 2018

Hodnoticí zpráva o stavu činnosti Projektu Zdravé město Ústí nad Labem (PZM) a místní Agendy 21 (MA21) je informační dokument o průběhu aktivit, které jsou v rámci projektu realizované za období roku 2018 a jejímž výsledkem je **obhájení kategorie C dle Kritérií MA21 a Pravidel hodnocení pro rok 2018**. Ústí nad Labem se v souvislosti s implementací MA21 stalo třikrát držitelem resortní ceny Ministerstva vnitra za kvalitu v územní veřejné správě za rok 2006, 2008, 2010.

Obr. 2 Schéma kategorií pro hodnocení a kritéria MA21

Zdroj: Cenia 2019, upraveno

Charakteristika kategorie C:

STABILIZACE • politické zastřešení procesu MA21 • schválení oficiálního dokumentu k MA21 • začlenění MA21 do oficiální organizační struktury úřadu • vyšší míra zapojení a aktivní účast občanů

Schválení komunitního Plánu zdraví a kvality života 2018 a vyhlášení 14. kola Dotačního programu PZM a MA21

Dne 9. 5. 2018 schválila Rada města témata a vyhlášení 18. kola Dotačního programu Projektu Zdravé město a místní Agenda 21. V souladu s Plánem zdraví a kvality života 2018 a Strategií rozvoje města Ústí nad Labem 2015 - 2020 byla vybrána následující témata:

- **Zvelebování vzhledu veřejného prostoru ve městě** (v okolí komunikací i v meziblocích, guerilla gardening, výsadba, okrašlovací aktivity, úklidové akce, apod.)
- **Zapojení do osvětových kampaní a akcí** (např. Národní dny bez úrazu, Evropský týden mobility, Dny zdraví apod.)
- **Posílení místního patriotismu** (založeném na lokálních tradicích – kulturních, sportovních, historických, společenských, turistických apod.)

Celkově bylo možné v rámci Dotačního programu čerpat v loňském roce nově vyčleněnou výši finančních prostředků určených na projekty 300 tis. Kč. Uzávěrka pro podávání

projektových žádostí 14. kola Dotačního programu byla 9. 7. 2018. Celkem bylo podáno 10 projektů, podpořeno bylo 9 projektů v celkové hodnotě 255.000,- Kč.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21, KSZPMA21 RM, politik PZM a MA21

Spolupráce: partneři projektu PZM a MA21

Zapojení do celostátních komunitních kampaní:

- **Hodina Země** (24. 3.)
- **Den Země** (18. 4.); **Uklid'me svět - Uklid'me Česko** (2x úklid v rámci města)
- **Dny zdraví** (20. 5. **Světlo pro AIDS**, 12. 6. - 9. 10. **Mobilní testování na HIV**, 17. 4. a 16. 11. **Den zdraví se ZÚÚL**, 8. 6. **Bezpečně za volantem – péče o zrak**, 26. – 30. 11. **Bezplatné testy na HIV/AIDS**)
- **Dny bez úrazu** (21. 9.)
- **Evropský týden mobility a Evropský den bez aut** (16. – 22. 9.)

Obecně jsou kampaně organizovány ve spolupráci s partnery jak ze sféry neziskové či z příspěvkových organizací, tak i z podnikatelského sektoru. Spolupráce probíhá různými formami: poskytnutím služeb, vlastním personálem či know-how, věcnými dary. Vznikají tak akce pro veřejnost osvětového charakteru.

Mezi nejvýznamnější a co se spolupráce týče i nejobsáhlejší kampaně patří **Evropský týden mobility**. Probíhá pravidelně již třináctým rokem, v rámci této kampaně byly naplánovány akce nejen po celý týden od 16. do 22. září. Do programu ETM byl zejména z důvodu zesílení možnosti propagace opět zařazen již osmý ročník Ústeckého 1/2Maratonu. Podařilo se udržet i pravidelné bezplatné cvičení pro děti a seniory v rámci projektu „**Parky v pohybu**“ a město se opět připojilo ke **Dni bez aut** 22. 9. zajištěním MHD zdarma s doprovodným programem. Na správný pohyb chodců v provozu a zejména pravidlo „**vidět a být viděn**“ upozornilo několik tematických aktivit MP, Policie ČR a BESIPu. Školáci si mohli v rámci **Dne bez úrazu** na dětském dopravním hřišti za účasti všech složek integrovaného záchranného systému v praxi vyzkoušet práci záchranáře či policisty.

Pro všechny bez rozdílu věku pak bylo připraveno: úklidová akce na pomoc přírodě **Uklid'me svět!**, 60km dlouhý **cyklovýlet** a 50km dlouhý **turistický pochod** Českým středohořím s pohádkovou kratší verzí pro děti, branně sportovní odpoledne, komentovaná procházka Za historickým centrem města. Dále odpoledne zaměřená na seniory a rodiny: akce „**Zvesela na nákup**“ a „**Silní rodiče-silné děti**“, přednášky věnované správnému pohybu chodců v provozu a zejména pravidlo „**vidět a být viděn**“ a „**Pěšky napříč Peru a Bolívií**“. V centru města pak proběhl den plný her a soutěží s tématy ochrany ovzduší „**Den s odpady**“.

Dalším lákadlem byla možnost využít jízd cyklobusu zdarma popř. se připojit do zářijové výzvy **Do práce na kole**. Letošní slogan, který vyhlásila Evropská komise, byl „Zachraň město“.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM s MA21

Spolupráce: politik PZM a MA21, partneři PZM a MA21

Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015 – 2020 a příprava nové Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2021 – 2030

Ve prospěch naplňování Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015 - 2020 jsou vytvářeny každý rok Akční plány, obsahující soubor projektových návrhů předkládaných vedení města ke schválení a k podpoře z příslušného rozpočtu města. V minulém roce (2018) byla zpracována Evaluace Strategie rozvoje města Ústí nad Labem a předložena vedení města

ke schválení. V roce 2018 byly zahájeny práce na tvorbě nové Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2021 – 2030. V rámci analytické části byl zahájen sběr dat (dotazníkové šetření) ve spolupráci s koordinátorkou realizace MA21. Koordinátorka se dále podílela na přípravě podkladů odborné části pro zadání VZMR na Strategii rozvoje města Ústí nad Labem 2021 – 2030.

Zodpovědnost: Oddělení koncepcí OSR

Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21, jednotlivé odbory

Akreditované vzdělávání koordinátora

Kontinuální vzdělávání a každoroční obhájení „Zlatého certifikátu“ v rámci povinného akreditovaného vzdělávacího programu.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21

Workshopy, semináře a setkání

- 15. ročník **Dětského slyšení** - setkání zástupců dětského parlamentu s vedením města a úředníky MmÚ v rámci Jarního dětského slyšení
- 11. 4. **Principy udržitelného rozvoje v návaznosti na strategické plánování a kvalitu života** – akreditovaný seminář pro vedení a zaměstnance MmÚ
- 20. 3. a 28. 8. - prezentace aktivit na **jednání Euroregionu Elbe/Labe**, představení statistických výstupů a aktivit uplynulé sezóny, avízo na novinky v nadcházející sezóně
- 6. - 7. 9. - **Výroční zasedání členů Asociace Univerzit třetího věku České republiky** - prezentace města Ústí nad Labem, účastní zástupci všech vysokých škol v ČR
- 5. 9. 2018 - **Veřejná diskuze představitelů města s obyvateli městské části Vaňov** - informace pro občany dotčené lokality s aktuálním stavem a chystanými změnami
- 10. 10. 2018 - **Veřejná konference k návrhové části Územní studie krajiny**, seznámení s aktuálním stavem
- 17. 10. 2018 **Iniciační setkání k projektu Cykloterapie**
 - první iniciační schůzka partnerů ohledně zapojení města Ústí nad Labem do aktivity Cykloterapie
 - přítomni zástupci města, městských organizací, Dobrovolnického centra, ředitelé domovů pro seniory

Zodpovědnost: DDM – Ústecký parlament dětí a mládeže, odbory MmÚ, koordinátorka PZM a MA21

Spolupráce: odd. cestovního ruchu

Cykloaktivity

- **Zahájení cyklistické sezóny** 29. 4. – akce zaměřená na „cykloturistiku a prevenci bezpečnosti silničního provozu“ s bohatým doprovodným programem na Labské stezce.
- **Kampaň Do práce na kole** – květen a září
Zdravé město Ústí nad Labem se připojilo a zorganizovalo květnovou měsíční kampaň Do práce na kole. Jako motivace byl zaměstnancům magistrátu a městských obvodů, kteří dohromady postavili 6 týmů, uhrazen účastnický poplatek. Ve

spolupráci s hlavním partnerem akce z podnikatelského prostředí byly sponzorsky zajištěny ceny. Zároveň vyhlásilo i zářijovou výzvu v rámci Evropského týdne mobility.

- **Projekt „Na kole jen s přilbou“** - nejen finanční zapojení se do celorepublikového projektu, v rámci něhož se oddělení cestovního ruchu podílelo na akcích:
 - **Zahájení cyklistické sezóny 29. 4.**
 - **Bezpečně na kole 21. 7.** – osvětově bezpečnostní akce, kvíz, bezplatný servis kol ve spolupráci s MP
- **Dopravně bezpečnostní soutěž Mladých cyklistů a Malý cyklista** - spolupráce na bezpečnostních a dopravně vzdělávacích aktivitách Městské policie
- **Cyklobus zdarma** - zajištění jízd cyklobusu zdarma o víkendech a svátcích (Labská stezka - Severní Terasa)
- **Den bez aut 22. 9.** – sportovní den u Cyklocentra města Ústí nad Labem
- **Cyklotoulky** – natáčení 4. dílu Cyklotoulek po Ústecku s ČT Sport
- **Cykloterapie** – pořízení elektrické tříkolky v rámci projektu Cyklistika v každém věku (CWA) a příprava na zpřístupnění ji těm, kterým zdravotní stav nedovoluje cestovat, natož jezdit na kole (senioři, lidé tělesně postižení, se zdravotním omezením, děti s pohybovým omezením apod.). Půjčování se připravuje ve spolupráci s DCÚL a MSÚL, kde bude k dispozici.
- **Cyklokomise** (subkomise Sportovní komise RM) – účast na pracovním setkání
- **Cyklocentrum města Ústí nad Labem** – rozšíření stávajících služeb cyklocentra (k dispozici 10 městských kol) o půjčování 4 koloběžek

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21

Spolupráce: cyklokoordinátor města, odd. cestovního ruchu a ostatní

Participativní rozpočet města

Vymezená část rozpočtu města určená na realizaci návrhů projektů občanů. Cíl projektu musí vést k renovaci či výstavbě hmotného majetku města a jeho příspěvkových organizací a musí být realizován v souladu s cíli platné Strategie rozvoje města Ústí nad Labem.

Zodpovědnost: OSR

Spolupráce: odbory MmÚ

Den s Dlouhonožými skřítky

Příprava návazného projektu Dlouhonožů skřítků a doprovodných aktivit (tvorba animované pohádky Dlouhonožů skřítků) 15. 12. - pohádkově vzdělávací den pro rodiče s dětmi měl za cíl prostřednictvím pohádky vztahujících se k městu a jeho okolí podpořit patriotismus a sounáležitost občanů se svým městem.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21, odd. cestovního ruchu,

Spolupráce: muzeum města a partneři

Parky v pohybu pro děti a seniory

Uspořádání pravidelného každotýdenního cvičení pro děti a seniory ve veřejném prostoru parků zdarma.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21, odd. cestovního ruchu, dobrovolníci

Spolupráce: Státní zdravotní ústav

Výtvarná a fotografická soutěž k ochraně a tvorbě životního prostředí „Naše město“ - 25. ročník

Spolupráce na organizaci a zajištění akce Domu dětí a mládeže s doprovodnou soutěží, která probíhala od března do května. Nadefinování témat spojených se 100. výročí založení ČSR.

Zodpovědnost: DDM

Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21, DPMUL, Svaz ochránců přírody Tilia

Literární Ústí – 16. ročník

Spolupráce na organizaci, zajištění a hodnocení výstupů listopadové akce Domu dětí a mládeže. Nadefinování témat spojených se 100. výročí založení ČSR. 11. 12. byla v rámci předávání cen vítězům slavnostně odprezentována nová **KnihoBudka** pro veřejnost v informačním středisku města.

Zodpovědnost: DDM

Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21, partneři

Vyhnutí Francouzů z Ústí nad Labem v roce 1813

Rekonstrukce bitvy, připomenutí 205. výročí bitvy v Ústí nad Labem a odhalení pamětní desky v Muzeu města Ústí nad Labem.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21, odd. cestovního ruchu

Spolupráce: muzeum města, OKSS, partneři

Mattoni 1/2Maraton Ústí nad Labem

V rámci Evropského týdne mobility probíhá v září (15. 9.) každoroční běžecký závod se zahraniční účastí, vede závodníky zajímavou trasou přes centrum města Ústí nad Labem a podél řeky Labe s výhledem na zámek Větruše a středověký hrad Střekov. Doprovodný program zahrnuje závod handbiků, 2Run, Běh o pohár rektora, štafetový běh a rodinný běh.

Zodpovědnost: RunCzech

Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21, MmÚ, partneři

Dětský den otevřených dveří

Spolupráce na akcích Dopravního podniku m. Ústí n. L. – prezentace města spojená se soutěžním kvízem.

Zodpovědnost: DPmÚL

Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21, odd. cestovního ruchu

Plán udržitelné městské mobility

Aktivní účast v Pracovní skupině pro komunikaci (12. 11.). Strategický dokument, který se zaměřuje na efektivní koordinaci dopravního plánování s cílem zajistit lepší dostupnost všech druhů dopravy všem cílovým skupinám. Bude preferovat ekologickou dopravu s omezením dopadu na životní prostředí a spotřebu energie a bezpečnou dopravu se snížením kritických míst, zvýšení potenciálu cestovního ruchu prostřednictvím managementu mobility, zvýšení kvality a rozšíření nabídky mobility a propagaci udržitelné dopravy. Plán mobility na základě odborných analýz, ale také ve spolupráci s obyvateli města, experty atd. sestaví seznam opatření v oblasti mobility, jejichž realizace pomůže ke zlepšení kvality života ve městě.

Zodpovědnost: odd. koncepcí OSR

Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21, příslušné odbory MmÚ

Den s první republikou

Akce k připomenutí připojení města (11. 12. 1918) k ČSR, křest publikace, představení nově vydaných dobových bankovek, průvod a odhalení pamětní desky, dobová kuchyně, medvěďák, soutěže pro děti, panoptikum, staročeská kapela atp.

Zodpovědnost: OKSS, koordinátorka PZM a MA21, odd. cestovního ruchu

Spolupráce: muzeum a archiv města

Partneři aktivit ZM

Městská policie, Policie ČR, Zdravotnická záchranná služba Ústeckého kraje, Hasičský záchranný sbor, BESIP, Vyšší odborná škola zdravotnická, Tyfloservis, Dům dětí a mládeže Ústí nad Labem, Krajská hygienická stanice, Všeobecná zdravotní pojišťovna (VZP), Krajský úřad Ústeckého kraje, Zdravotní ústav v Ústí nad Labem (ZÚ), Dopravní podnik města Ústí nad Labem, SK Cyklotour, Klub českých turistů, Ústecký parlament dětí a mládeže, Dobrovolnické centrum, Nadace Partnerství, ČRoSever, MŠ, ZŠ, SŠ, UJEP, RunCzech, Muzeum města Ústí nad Labem, Muzeum civilní obrany a další.

Propagace PZM a MA21

Informace na webových stránkách města www.usti-nad-labem.cz a FB města. Na webových stránkách Statutárního města Ústí nad Labem pod ikonkou loga Zdravého města se nacházejí základní informace o Projektu Zdravé město a místní Agenda 21 Ústí nad Labem. Dalším způsobem propagace projektu jsou tištěná média města a městských obvodů – Městské noviny, popř. obvodní zpravodaje a dále regionální deníky. Významným propagátorem jsou partnerské organizace PZM a MA21. Aktivity PZM a MA21 jsou propagovány také prostřednictvím bannerů, letáků a plakátů a dalších prezentačních materiálů. Všechny zhotovené materiály jsou vyráběny v jednotném grafickém designu města Ústí nad Labem.

1.4 FOTOPŘÍLOHA

Obr. příloha 1: Informační leták k PZM

Obr. příloha 2: Dny bez úrazu

Obr. příloha 3: Parky v pohybu

Obr. příloha 4: Čisté Ústí se sáčky

Obr. příloha 5: Veřejná diskuze s občany

Obr. příloha 6: Elektrotříkolka - Cykloterapie

